

Înalta Curte de Casație și Justiție

COMPLETUL PENTRU DEZLEGAREA UNOR CHESTIUNI DE DREPT ÎN MATERIE PENALĂ

Decizie nr. 9/2014 din 02/06/2014

Dosar nr. 7/1/2014/HP/P

Publicat în Monitorul Oficial, Partea I nr. 497 din 03/07/2014

Corina Michaela Jijie - președintele Secției penale a Înaltei Curți de Casație și Justiție, președintele completului
Geanina Cristina Arghir - judecător la Secția penală
Ioana Bogdan - judecător la Secția penală - judecător raportor
Lavinia Valeria Lefterache - judecător la Secția penală
Lucia Rog - judecător la Secția penală
Ioana Alina Ilie - judecător la Secția penală
Valentin Horia Șelaru - judecător la Secția penală
Rodica Aida Popa - judecător la Secția penală
Simona Cristina Neniță - judecător la Secția penală
Marioara Cioaric - magistrat-asistent

S-a luat în examinare sesizarea formulată în temeiul art. 475 din Codul de procedură penală de Curtea de Apel București - Secția a II-a penală prin Încheierea din 6 martie 2014, în Dosarul nr. 2.390/2/2013, prin care se solicită pronunțarea unei hotărâri prealabile pentru dezlegarea de principiu a unor chestiuni de drept, respectiv:

a) Dacă, în aplicarea art. 5 din Codul penal, determinarea legii penale mai favorabile se face prin alegerea uneia dintre legile penale succesive, ce se va aplica global întregului litigiu penal, în funcție de diferite criterii (cum ar fi limite de pedeapsă, tratament sancționator aplicat pluralității de infracțiuni, prescripție etc.), ori prin alegerea pentru fiecare așa-numită instituție juridică autonomă a dispoziției legale mai favorabile dintre legile penale succesive (spre exemplu, pentru infracțiunea-tip dispoziția mai favorabilă, pentru tratamentul aplicat pluralității de infracțiuni dispoziția mai favorabilă etc.);

b) În măsura în care se stabilește că legea penală mai favorabilă se determină folosind criteriul instituțiilor juridice autonome, reprezintă instituții de drept penal autonome în raport cu infracțiunea-tip forma continuată a infracțiunii [art. 41 alin. 2 din Codul penal de la 1969, art. 35 alin. (1) din Codul penal], concursul de infracțiuni (art. 33 din Codul penal de la 1969, art. 38 din Codul penal), prescripția și prescripția specială a răspunderii penale [art. 121 și 122, art. 124 din Codul penal de la 1969 forma în vigoare la data săvârșirii faptelor, art. 153 și 154, art. 155 alin. (4) din Codul penal].

Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept în materie penală a fost constituit conform prevederilor art. 476 alin. (6) din Codul de procedură penală și art. 27⁴ din Regulamentul privind organizarea și funcționarea administrativă a Înaltei Curți de Casație și Justiție, republicat, cu modificările și completările ulterioare.

Ședința a fost prezidată de către președintele Secției penale a Înaltei Curți de Casație și Justiție, doamna judecător Corina Michaela Jijie.

La ședința de judecată a participat doamna Marioara Cioaric, magistrat-asistent în cadrul Completului pentru dezlegarea unor chestiuni de drept în materie penală, desemnată în conformitate cu dispozițiile art. 27⁶ din Regulamentul privind organizarea și funcționarea administrativă a Înaltei Curți de Casație și Justiție, republicat, cu modificările și completările ulterioare.

Procurorul general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție a fost reprezentat de doamna procuror Irina Kuglay, procuror în cadrul Secției judiciare a Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție.

Magistratul-asistent a prezentat referatul cauzei, arătând că la dosar au fost depuse puncte de vedere primite din partea curților de apel Oradea, Timișoara, Târgu Mureș, Craiova, Ploiești, Galați, Brașov, Alba Iulia, Constanța și Bacău, de tribunalele Arad, Prahova, Brașov, tribunalele pentru minori și familie Brașov, Covasna, Constanța, Neamț, Olt,

Mehedinți, Galați, Brăila, Bacău, Vrancea și Satu Mare și judecătoriile Oradea, Târgu Secuiesc, Târgu Cărbunești, Craiova, Balș, Corabia, Slatina, Medgidia, Brașov, Făgăraș, Onești și Podu Turcului, în timp ce curțile de apel Suceava și Iași nu și-au exprimat opiniile și nici nu au transmis hotărâri privitoare la chestiunile de drept ce fac obiectul prezentei sesizări.

În acest context, s-a arătat că toate punctele de vedere comunicate de către instanțe, cu excepția celor ale tribunalelor Brăila și Bacău și ale Judecătoriei Onești, au fost în sensul că determinarea legii penale mai favorabile se face prin alegerea pentru fiecare instituție juridică autonomă a dispoziției penale mai favorabile din legi penale succesive, în timp ce la nivelul Curții de Apel Constanța și al Tribunalului Vrancea există opinii diferite, judecătorii îmbrățișând fie orientarea aplicării legii penale mai favorabile pe instituții autonome, fie pe cea a determinării legii penale mai blânde în ansamblul său.

S-a mai precizat că raportul a fost comunicat părților, în conformitate cu dispozițiile art. 476 alin. (9) din Codul de procedură penală, fiind depusă la dosar, la data de 23 mai 2014, prin avocat ales, opinia inculpatei C.M.M., potrivit căreia aplicarea legii penale mai favorabile se face pe instituții autonome de drept penal.

Reprezentantul Ministerului Public a solicitat pronunțarea unei decizii prin care problemele de drept supuse dezlegării în cauza de față să primească următoarea rezolvare:

1. aplicarea dispozițiilor art. 5 din Codul penal situațiilor juridice născute anterior publicării în Monitorul Oficial al României, Partea I, a Deciziei Curții Constituționale nr. 265/2014 se va realiza potrivit criteriului aprecierii în raport cu fiecare instituție de drept penal substanțial autonomă; în cadrul acestei interpretări, infracțiunea în formă continuată și concursul de infracțiuni având un caracter autonom față de incriminare și pedeapsă;

2. aplicarea dispozițiilor art. 5 din Codul penal situațiilor juridice născute începând cu data publicării în Monitorul Oficial al României, Partea I, a Deciziei Curții Constituționale nr. 265/2014 se va realiza potrivit criteriului aprecierii globale, prin compararea legilor penale succesive, urmând să fie aplicată aceea dintre legi care, în ansamblul prevederilor sale, este mai blândă, cu excluderea celeilalte în integralitatea sa, fiind interzisă combinarea dispozițiilor mai favorabile din legile penale succesive.

Președintele Completului pentru dezlegarea unor chestiuni de drept în materie penală, doamna judecător Corina Michaela Jijie, a declarat dezbaterile închise, reținându-se dosarul în pronunțare privind sesizarea formulată.

ÎNALTA CURTE,

Asupra chestiunilor de drept cu care a fost sesizată, constată următoarele:

I. Titularul și obiectul sesizării

Prin încheierea din 6 martie 2014 pronunțată în Dosarul nr. 2.390/2/2013, Curtea de Apel București - Secția a II-a penală a sesizat, în temeiul art. 475 din Codul de procedură penală, Înalta Curte de Casație și Justiție pentru a pronunța o hotărâre prealabilă în vederea dezlegării unor chestiuni de drept, respectiv:

a) Dacă, în aplicarea art. 5 din Codul penal, determinarea legii penale mai favorabile se face prin alegerea uneia dintre legile penale succesive, ce se va aplica global întregului litigiu penal, în funcție de diferite criterii (cum ar fi limite de pedeapsă, tratament sancționator aplicat pluralității de infracțiuni, prescripție etc.), ori prin alegerea pentru fiecare așa-numită instituție juridică autonomă a dispoziției legale mai favorabile dintre legile penale succesive (spre exemplu, pentru infracțiunea-tip dispoziția mai favorabilă, pentru tratamentul aplicat pluralității de infracțiuni dispoziția mai favorabilă etc.);

b) În măsura în care se stabilește că legea penală mai favorabilă se determină folosind criteriul instituțiilor juridice autonome, reprezintă instituții de drept penal autonome în raport cu infracțiunea-tip forma continuată a infracțiunii [art. 41 alin. 2 din Codul penal de la 1969, art. 35 alin. (1) din Codul penal], concursul de infracțiuni (art. 33 din Codul penal de la 1969, art. 38 din Codul penal), prescripția și prescripția specială a răspunderii penale [art. 121 și 122, art. 124 din Codul penal de la 1969 forma în vigoare la data săvârșirii faptelor, art. 153 și 154, art. 155 alin. (4) din Codul penal].

II. Expunerea succintă a cauzei

La termenul din 6 martie 2014, Curtea de Apel București - Secția a II-a penală, investită cu soluționarea apelurilor declarate de inculpata C.M.M. și un avocat împotriva Sentinței penale nr. 219 din 8 martie 2013 a Tribunalului București - Secția a II-a penală, pronunțată în Dosarul nr. 2.390/2/2013, a pus în discuția părților, din oficiu, sesizarea completului

competent din cadrul Înaltei Curți de Casație și Justiție, pentru a se stabili pe calea unei hotărâri prealabile modul de aplicare a legii penale mai favorabile față de inculpata în sarcina căreia s-au reținut mai multe infracțiuni, fie în forma-tip, fie în formă continuată, comise în concurs real, iar pentru o parte dintre acestea, ca urmare a reducerii limitelor de pedeapsă prin intrarea în vigoare a noului Cod penal, ar trebui considerat că s-a împlinit termenul de prescripție specială a răspunderii penale și a încetat procesul penal în situația în care determinarea legii penale mai blânde s-ar face pe instituții autonome.

Curtea de Apel București - Secția a II-a penală, examinând sentința penală atacată prin prisma problemelor invocate și a situației concrete a inculpatei în sarcina căreia s-a reținut săvârșirea, în concurs real, a mai multor infracțiuni fie în formatip, fie în formă continuată, a apreciat că soluționarea cauzei depinde de dezlegarea de principiu a chestiunii de drept ce vizează modalitatea în care se determină legea penală mai favorabilă, adică pe criteriul aprecierii globale sau cel al instituțiilor juridice autonome, iar în cazul în care s-ar ajunge la concluzia că legea penală cea mai blândă se identifică în raport cu fiecare instituție de drept penal substanțial autonomă se impune a se stabili dacă forma continuată a infracțiunii, concursul de infracțiuni și prescripția specială a răspunderii penale reprezintă instituții autonome față de infracțiunea-tip.

Constatând că există puncte de vedere diferite, în baza art. 475 și următoarele din Codul de procedură penală, instanța mai sus menționată a sesizat Înalta Curte de Casație și Justiție pentru a pronunța o hotărâre prealabilă în vederea dezlegării de principiu a chestiunilor de drept invocate.

III. Punctul de vedere al Curții de Apel București - Secția a II-a penală cu privire la chestiunile de drept a căror dezlegare se solicită

Curtea a considerat că, în aplicarea art. 5 din Codul penal, legea penală mai favorabilă trebuie determinată prin alegerea uneia dintre legile penale succesive, ce se va aplica în mod global întregului litigiu penal, în funcție de diferite criterii (limitele de pedeapsă, tratament sancționator aplicabil pluralității de infracțiuni, eventuala prescripție a răspunderii penale, condițiile în care se reține existența unității de infracțiuni în cazul unei pluralități de acte materiale în forma continuată etc.), aducând ca argument faptul că nu există vreun temei legal nici în Codul penal, nici în Legea nr. 187/2012 pentru punerea în aplicare a Legii nr. 286/2009 privind Codul penal care să permită stabilirea legii penale mai favorabile pe instituții autonome (ce nu sunt consacrate legal și nici nu au fost conturate cu claritate în doctrină și jurisprudență), o interpretare contrară conducând la crearea de către judecător a unei legi proprii, împrejurarea ce reprezintă o încălcare a principiului separației puterilor în stat.

S-a mai arătat că nu există nicio rațiune legală ori de fapt ca în cazul succesiunii de legi penale să se ușureze într-o asemenea manieră situația infracțorului, prin crearea de către organul judiciar a unei noi legi penale și mai blânde, caz în care s-ar ajunge la situații discriminatorii între inculpații judecați definitiv în cauze penale distincte înainte și după intrarea în vigoare a noului Cod penal, dar pentru același gen de fapte, ori chiar judecați separat, în cauze disjuncte, pentru fapte comise în participație.

În opinia instanței, dispozițiile art. 10, 12 și 16 din Legea nr. 187/2012 creează doar aparent posibilitatea judecătorului de a aplica legea penală mai favorabilă pe instituții autonome, în realitate, aceste reglementări devenind aplicabile în anumite situații, însă în virtutea legii, nu ca urmare a creării unei lex tertia.

IV. Punctul de vedere al părții cu privire la dezlegarea chestiunilor de drept

În urma comunicării raportului întocmit în temeiul art. 476 alin. (7) din Codul de procedură penală, inculpata C.M.M., prin avocat ales, a opinat că, în speță, dispozițiile art. 5 din Codul penal se aplică pe instituții autonome de drept, și nu în mod global, întrucât Decizia Curții Constituționale nr. 265/2014 își produce efectele doar pentru raporturile juridice născute ulterior datei publicării acestei hotărâri în Monitorul Oficial al României, Partea I.

În concluzie, a arătat că forma continuată a infracțiunii, concursul de infracțiuni și prescripția specială a răspunderii penale reprezintă instituții autonome față de infracțiunea-tip.

V. Punctele de vedere exprimate de către curțile de apel și instanțele de judecată arondate

Înalta Curte de Casație și Justiție constată că, exceptând opinia contrară exprimată de Secția a II-a penală a Curții de Apel București, Tribunalul Brăila, Tribunalul Bacău, Judecătoria Onești și o parte dintre judecătorii Curții de Apel Constanța și ai Tribunalului Vrancea, punctele de vedere comunicate de către instanțele naționale au fost în sensul că determinarea legii penale mai favorabile se face prin alegerea pentru fiecare instituție juridică autonomă a dispoziției legale mai favorabile din legi penale succesive.

VI. Punctul de vedere al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție

Prin Adresa nr. 912/C/1280/III-5/2014 din data de 14 aprilie 2014, Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție a comunicat că nu există în lucru nicio sesizare având ca obiect promovarea unui recurs în interesul legii privind modul de determinare a legii penale mai favorabile pe criteriul instituțiilor autonome sau al aprecierii globale.

Referitor la chestiunile de drept supuse dezlegării, Ministerul Public a susținut, în esență, atât în concluziile scrise depuse la dosar, cât și oral, în ședință, că în cazul situațiilor juridice născute anterior publicării Deciziei Curții Constituționale nr. 265/2014 aplicarea dispozițiilor art. 5 din Codul penal se va realiza potrivit criteriului aprecierii în raport cu fiecare instituție de drept penal substanțial autonomă, motiv pentru care forma continuată a infracțiunii și concursul de infracțiuni au un caracter autonom față de incriminarea și pedeapsa infracțiunii-tip; în timp ce pentru situațiile juridice născute începând cu data publicării acestei hotărâri aplicarea art. 5 din Codul penal se va face conform criteriului aprecierii globale, prin compararea legilor penale succesive, urmând să fie aplicată aceea dintre legi care, în ansamblul prevederilor sale, este mai blândă, cu excluderea celeilalte în integralitatea sa, fiind interzisă combinarea dispozițiilor mai favorabile din legile penale succesive, având în vedere că deciziile instanței de contencios constituțional, din momentul publicării lor, devin general obligatorii și au putere numai pentru viitor.

VII. Jurisprudența relevantă a Curții Constituționale

Chestiunea de drept a aplicării legii penale în timp a fost examinată de Curtea Constituțională cu privire la diferite instituții de drept penal (liberarea condiționată, prescripția răspunderii penale, aplicarea procedurii simplificate de judecată), concluzia fiind în sensul retroactivității legii penale noi doar dacă aceasta este mai favorabilă.

Cu precădere, Curtea Constituțională statuând, prin deciziile nr. 1.470 și nr. 1.483 din 8 noiembrie 2011, publicate în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 853 din 2 decembrie 2011, că dispozițiile art. 320¹ din vechiul Cod de procedură penală sunt neconstituționale în măsura în care înlătură aplicarea legii penale mai favorabile, a arătat în dezvoltarea considerentelor acestor hotărâri că "determinarea concretă a legii penale mai favorabile..... vizează aplicarea legii, și nu a dispozițiilor mai blânde, neputându-se combina prevederi din vechea și din noua lege, deoarece s-ar ajunge la o lex tertia, care, în pofida dispozițiilor art. 61 din Constituție, ar permite judecătorului să legifereze.

.....

Determinarea caracterului «mai favorabil» are în vedere o serie de elemente, cum ar fi: cuantumul sau conținutul pedepselor, condițiile de incriminare, cauzele care exclud sau înlătură responsabilitatea, influența circumstanțelor atenuante sau agravante, normele privitoare la participare, tentativă, recidivă etc. Așa fiind, criteriile de determinare a legii penale mai favorabile au în vedere atât condițiile de incriminare și de tragere la răspundere penală, cât și condițiile referitoare la pedeapsă. . .".

VIII. Jurisprudența Înaltei Curți de Casație și Justiție - Secțiile Unite

Prin Decizia nr. 8 din 21 ianuarie 2008, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 866 din 22 decembrie 2008, Secțiile Unite au stabilit că, în cazul faptelor săvârșite sub imperiul Legii nr. 87/1994 și al judecării lor după intrarea în vigoare a Legii nr. 241/2005 pentru prevenirea și combaterea evaziunii fiscale, pot beneficia de cauzele de impunitate sau de reducere a pedepsei reglementate de art. 10 din această lege numai cei în sarcina cărora s-a reținut, prin aplicarea art. 13 din Codul penal, săvârșirea unei infracțiuni fiscale prevăzute de art. 9 din Legea nr. 241/2005.

În considerentele hotărârii, s-a reținut că principiul aplicării legii penale mai favorabile "impune aplicarea «legii» mai favorabile în ansamblu și nu doar aplicarea unora dintre «dispozițiile mai favorabile» ale acelei legi. Ca atare, în raport cu principiul menționat, nu se poate recurge la combinarea unei dispoziții mai favorabile dintr-o lege cu dispozițiile din altă lege, fiindcă, în acest fel, s-ar ajunge, pe cale judecătorească, la crearea unei a treia legi, ceea ce nu ar fi îngăduit. De aceea, în art. 13 din Codul penal, este folosită expresia «legea mai favorabilă» și nu dispozițiile mai favorabile ale unei legi".

IX. Jurisprudența națională în materie

Prin Decizia nr. 631 din 21 martie 1969, Tribunalul Suprem a reținut, în interpretarea art. 13 din Codul penal (1969) că "în cazul succesiunii legilor penale, se vor aplica dispozițiile unei singure legi, cele care sunt mai favorabile inculpatului. Sistemul combinării mai multor dispoziții din legi care se succed este inadmisibil, întrucât în art. 13 alin. 1 din Codul penal se arată că se va aplica legea cea mai favorabilă, adică prevederile dintr-o singură lege. Combinarea dispozițiilor din mai multe legi succesive ar însemna crearea de către instanță a unor dispoziții legale (lex tertia), atribuție pe care nu

o are".

Referindu-se la situația din speța dedusă judecătii, Tribunalul a constatat că "instanța a aplicat în ceea ce privește incriminarea faptelor dispozițiile legii anterioare, sub imperiul cărora au fost comise. Cu privire la individualizarea pedepsei, în raport de starea de recidivă, circumstanțele agravante și atenuante, s-au aplicat dispozițiile legii noi la pedepsele prevăzute de legea anterioară".

Alegerea legii penale mai favorabile prin raportare fie la Codul penal din 1969, fie la cel anterior s-a făcut în ansamblu, nu prin combinarea de dispoziții mai blânde din legile penale succesive și în alte decizii de speță ale Tribunalului Suprem, prin care condițiile de incriminare, de tragere la răspundere penală și regimul sancționator au fost aplicate global, în funcție de unul dintre cele două coduri, apreciat ca fiind mai favorabil în ansamblul său (deciziile nr. 2.185 din 22 aprilie 1970, nr. 1.497 din 20 martie 1970, nr. 4.260 din 30 iulie 1970, nr. 198/1974).

După intrarea în vigoare a noului Cod penal la 1 februarie 2014, jurisprudența națională a cristalizat două orientări, una majoritară în sensul combinării dispozițiilor mai favorabile din legi penale succesive, fiind astfel identificată și aplicată legea apreciată mai ușoară pentru fiecare instituție autonomă, în minoritate fiind judecătorii care stabilesc global, în urma unui examen comparativ, legea penală mai blândă pentru inculpat, cu excluderea celeilalte în integralitatea sa.

X. Raportul asupra chestiunii de drept supuse dezlegării

În raportul întocmit de judecător la data de 5 mai 2014, s-a concluzionat că, în aplicarea art. 5 din Codul penal, legea penală mai favorabilă se determină în întregul ei, prin compararea legilor penale succesive în raport cu normele și instituțiile care guvernează răspunderea penală în cauza dedusă judecătii, urmând a fi aplicată aceea dintre legi care, în ansamblul prevederilor sale, este mai blândă pentru inculpat, cu excluderea celeilalte în integralitatea sa, fiind astfel interzisă combinarea dispozițiilor mai favorabile din legile penale succesive.

Ca principale argumente în sprijinul aprecierii globale a legii penale mai favorabile au fost invocate jurisprudența Curții Constituționale (deciziile nr. 1.470 și nr. 1.483 din 8 noiembrie 2011 și nr. 1.092 din 18 decembrie 2012) și a Înaltei Curți de Casație și Justiție (Decizia nr. 8 din 21 ianuarie 2008 dată în recurs în interesul legii), care a stabilit cu forță obligatorie că aplicarea simultană a prevederilor mai favorabile din legi penale succesive este exclusă, întrucât s-ar ajunge la crearea unei a treia legi, ceea ce reprezenta o legiferare din partea organului judiciar, operațiune interzisă de art. 61 din Constituția României, care prevede că Parlamentul este unica autoritate legiuitoare a țării; înțelesul noțiunii de lege penală conform art. 173 din Codul penal (care nu influențează regulile de aplicare a legii penale în timp, motivul lămuririi acestei noțiuni fiind acela de a face cunoscută destinatarilor legii sfera normelor juridice a căror încălcare atrage răspunderea lor penală, indiferent de actul normativ care le conține); reglementările cuprinse în art. 10 din Legea nr. 187/2012 pentru punerea în aplicare a Legii nr. 286/2009 privind Codul penal, care nu vizează aplicarea legii penale în situații tranzitorii, ci exprimă principiul activității legii penale, consacrat de art. 3 din Codul penal, ce reclamă aplicarea legii noi atât infracțiunilor comise după intrarea sa în vigoare, cât și tuturor situațiilor cu relevanță juridică născute sau finalizate în acest interval, cum este situația pluralității de infracțiuni care și-a desăvârșit configurația după 1 februarie 2014; principiul constituțional al egalității cetățenilor în fața legii, consacrat de art. 16 alin. (1) din Legea fundamentală, care interzice crearea unei discriminări pozitive pentru inculpații judecați definitiv după data de 1 februarie 2014, dar care au săvârșit infracțiunile sub imperiul legii vechi, în comparație cu infractorii aflați deja în executarea unor hotărâri de condamnare la momentul intrării în vigoare a noului Cod, precum și cu cei care au comis infracțiunile sub legea nouă; respectarea condițiilor calitative ale legii, așa cum au fost consacrate de Curtea Europeană a Drepturilor Omului, sub aspectul previzibilității efectelor sale, combinarea dispozițiilor din legile penale succesive lăsând la liberul arbitru al organelor judiciare identificarea dispozițiilor mai blânde din legi diferite, fără ca destinatarul legii să fi fost avertizat în mod neechivoc în legătură cu consecințele încălcării enunțurilor legale.

Prealabil susținerii raportului, judecătorul care l-a întocmit a arătat că Înalta Curte de Casație și Justiție - Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept, în ședința din data de 26 mai 2014, a statuat, prin Decizia nr. 5 dată în Dosarul nr. 5/1/2014/HP/P, că, în aplicarea art. 5 din Codul penal, se are în vedere criteriul aprecierii globale a legii penale mai favorabile, împrejurare în care prezenta sesizare, care are ca obiect lămurirea aceleiași probleme de drept, a devenit inadmisibilă.

XI. Înalta Curte de Casație și Justiție

Examinând sesizarea formulată în vederea pronunțării unei hotărâri prealabile, reține următoarele:

Reglementând condițiile de admisibilitate a sesizării în vederea pronunțării unei hotărâri prealabile pentru dezlegarea

unei chestiuni de drept, legiuitorul a stabilit în art. 475 din Codul de procedură penală posibilitatea Înaltei Curți, curții de apel și a tribunalului, învestite cu soluționarea unei cauze în ultimă instanță, care constată, în cursul judecătii, existența unei chestiuni de drept de a cărei lămurire depinde soluționarea pe fond a cauzei și asupra căreia instanța nu a statuat încă printr-o hotărâre prealabilă sau printr-un recurs în interesul legii și nici nu face obiectul unui asemenea recurs, să sesizeze Înalta Curte de Casație și Justiție în vederea pronunțării unei hotărâri prin care să se dea rezolvare de principiu respectivei probleme de drept.

Astfel, sesizarea completului competent să pronunțe hotărâri prealabile pentru dezlegarea unor chestiuni de drept, pentru a fi admisibilă, trebuie să îndeplinească cumulativ mai multe cerințe, respectiv să fie solicitată într-o cauză aflată în curs de judecată în ultimă instanță pe rolul uneia dintre instanțele prevăzute de art. 475 din Codul de procedură penală, obiectul acesteia să vizeze o chestiune de drept de care depinde soluționarea pe fond a dosarului, iar problema de drept să nu fi fost încă dezlegată de Înalta Curte de Casație și Justiție prin mecanismele legale ce asigură interpretarea și aplicarea unitară a legii de către instanțele judecătorești sau să nu facă în prezent obiectul unui recurs în interesul legii.

În cauză, este îndeplinită condiția privind existența unei cauze pendinte aflate în ultimul grad de jurisdicție, întrucât Curtea de Apel București - Secția a II-a penală este învestită în Dosarul nr. 2.390/2/2013 cu soluționarea apelurilor declarate de inculpată și unul dintre avocați împotriva Sentinței penale nr. 219 din 8 martie 2013 a Tribunalului București - Secția a II a penală, fiind realizată și cerința referitoare la legătura dintre chestiunea de drept sesizată și soluționarea pe fond a apelului inculpatei sub aspectul stabilirii răspunderii penale și a tratamentului penal aplicabil acesteia.

Deși problemele de drept ce fac obiectul prezentului dosar, la momentul formulării sesizării și al întocmirii raportului, nu primiseră încă o rezolvare din partea instanței supreme printr-o hotărâre prealabilă sau printr-un recurs în interesul legii și nici nu formau obiectul unui asemenea recurs, ulterior, la data de 26 mai 2014, Înalta Curte de Casație și Justiție - Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept a pronunțat Decizia nr. 5 în Dosarul nr. 5/1/2014/HP/P, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 470 din 26 iunie 2014, statuând că, în aplicarea art. 5 din Codul penal, se are în vedere criteriul aprecierii globale a legii penale mai favorabile, motiv pentru care a constatat că nu este permisă combinarea prevederilor din legi succesive în stabilirea și aplicarea legii penale mai favorabile cu privire la condițiile de existență și sancționare ale infracțiunii în formă continuată.

În considerentele Deciziei nr. 5 din 26 mai 2014, Înalta Curte a făcut trimitere la Decizia nr. 265 din 6 mai 2014 a Curții Constituționale, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 372 din 20 mai 2014, prin care s-a stabilit că dispozițiile art. 5 din Codul penal sunt constituționale în măsura în care nu permit combinarea prevederilor din legi succesive în stabilirea și aplicarea legii penale mai favorabile.

De asemenea, s-au prezentat paragrafele nr. 42, 44, 46, 55 și 56 din partea expozitivă a hotărârii instanței de contencios constituțional, apreciate ca fiind relevante sub aspectul chestiunii de drept supuse dezlegării și care au incidență în interpretarea cu valoare de principiu a dispozițiilor art. 5 din Codul penal.

Astfel, prin Decizia nr. 5 din 26 mai 2014, în concordanță cu cele statuate de Curtea Constituțională în sensul că viciul de neconstituționalitate al interpretării prevederilor art. 5 din Codul penal poate fi înlăturat numai dacă legea penală mai favorabilă se aplică în ansamblul ei, fără a se putea combina dispoziții penale mai favorabile din mai multe legi succesive întrucât s-ar crea, pe cale judiciară, o a treia lege care neagă rațiunea de politică penală concepută de legiuitor, Înalta Curte de Casație și Justiție - Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept a stabilit, cu caracter general obligatoriu, că, în aplicarea art. 5 din Codul penal, trebuie avut în vedere criteriul aprecierii globale a legii penale mai favorabile.

Pornind de la împrejurarea că obiectul prezentei sesizări vizează stabilirea modului de determinare a legii penale mai favorabile după criteriul aprecierii globale sau prin alegerea pentru fiecare așa-numită instituție autonomă a dispoziției legale mai favorabile din legile penale succesive, se constată că această problemă de drept a fost deja lămurită cu valoare de principiu printr-o hotărâre prealabilă pentru dezlegarea unei chestiuni de drept (Decizia nr. 5 din 26 mai 2014), motiv pentru care sesizarea nu mai îndeplinește una dintre cerințele de admisibilitate prevăzute de art. 475 din Codul de procedură penală.

Cu toate că sesizarea cuprinde și solicitarea de a se stabili dacă anumite instituții de drept penal sunt autonome, se observă că lămurirea acestei chestiuni are un caracter subsidiar și ar trebui rezolvată doar în măsura în care s-ar fi concluzionat că legea penală mai favorabilă se determină folosind criteriul instituțiilor juridice autonome, or, date fiind cele statuate cu valoare de principiu și general obligatoriu de Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept în materie penală prin Decizia nr. 5 din 26 mai 2014, în sensul că, în aplicarea art. 5 din Codul penal, trebuie avut în

vedere criteriul aprecierii globale a legii penale mai favorabile, ceea ce presupune o comparare a legilor penale succesive și alegerea aceleia care, în ansamblul dispozițiilor sale, creează o situație mai blândă pentru acuzat, rezultă că respectiva problemă de drept nu mai poate fi pusă în discuție și dezlegată în această procedură.

Pentru considerentele expuse mai sus, în temeiul art. 475 și 477 din Codul de procedură penală, se va respinge, ca inadmisibilă, sesizarea formulată de Curtea de Apel București - Secția a II-a penală în Dosarul nr. 2.390/2/2013.

ÎNALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE

În numele legii

D E C I D E:

Respinge, ca inadmisibilă, sesizarea formulată de Curtea de Apel București - Secția a II-a penală în Dosarul nr. 2.390/2/2013, pentru a se pronunța o hotărâre prealabilă în sensul de a stabili dacă, în aplicarea art. 5 din Codul penal, determinarea legii penale mai favorabile se face prin alegerea uneia dintre legile penale succesive, ce se va aplica global întregului litigiu penal, în funcție de diferite criterii (cum ar fi limite de pedeapsă, tratament sancționator aplicat pluralității de infracțiuni, prescripție etc.), ori prin alegerea pentru fiecare așa-numită instituție juridică autonomă a dispoziției legale mai favorabile dintre legile penale succesive (spre exemplu, pentru infracțiunea-tip dispoziția mai favorabilă, pentru tratamentul aplicat pluralității de infracțiuni dispoziția mai favorabilă etc.), iar, în măsura în care se stabilește că legea penală mai favorabilă se determină folosind criteriul instituțiilor juridice autonome, dacă reprezintă instituții de drept penal autonome în raport cu infracțiunea-tip forma continuată a infracțiunii [art. 41 alin. 2 din Codul penal de la 1969, art. 35 alin. (1) din Codul penal], concursul de infracțiuni (art. 33 din Codul penal de la 1969, art. 38 din Codul penal), prescripția și prescripția specială a răspunderii penale [art. 121 și 122, art. 124 din Codul penal de la 1969 forma în vigoare la data săvârșirii faptelor, art. 153 și 154, art. 155 alin. (4) din Codul penal].

Obligatorie de la data publicării în Monitorul Oficial al României, Partea I, potrivit art. 477 alin. (3) din Codul de procedură penală.

Pronunțată, în ședință publică, astăzi, 2 iunie 2014.

PREȘEDINTELE SECȚIEI PENALE A ÎNALTEI CURȚI DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE,
Judecător CORINA MICHAELA JÎJÎIE

Magistrat-asistent,
Marioara Cioaric